

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/363
KARAR NO : 2025/507
KARAR TR : 07/07/2025

ÖZET: Davacının nüfus kaydına hatalı olarak yazılan doğum yerinin düzeltilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F.A
Vekili : Av. Ş. Ç
Davalılar : 1-İçişleri Bakanlığı-... Kaymakamlığı
2-Mardin Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin İsveç ülkesi, Vastmanland ili, ... ilçesi, ...Doğum Evinde doğduğunu, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğunu, doğumdan sonra ailesinin Türkiye'ye gelip nüfus kaydını çıkarttığı sırada nüfus memurlarının yapmış olduğu hatadan dolayı müvekkilinin doğum yerinin "... " olarak yazıldığını, asıl doğum yerinin "... " olduğunu, her iki ülkede doğum yerlerinin farklı olmasından dolayı resmi işlemlerde sorun yaşadığını belirterek, müvekkilinin doğum yerinin "... " olarak düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. ... Asliye Hukuk Mahkemesi 15/09/2020 tarih ve E.2019/435, K.2020/354 sayılı kararı ile, yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf talebinde bulunulması üzerine, Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 16/09/2021 tarih ve E.2021/179, K.2021/603 sayılı kararı ile istinaf talebinin esastan reddine karar vermiş ve mahkeme kararı kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Davacı, kendisinin hem İsveç, hem de Türk Vatandaşı olduğunu, 26.06.1996 tarihinde... şehrinde doğduğunu, ancak nüfus kaydı yapılırken nüfus memurlarının yapmış olduğu hatadan dolayı doğum yerinin ... olarak yazılması nedeniyle nüfus kayıtlarında doğum yerlerinin farklı olduğunu, iki ülke arasındaki kayıtlardaki farklılıklar nedeniyle zorluk yaşadığını ileri sürerek doğum yerinin ... olarak düzeltilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davacının hem Türk hem de İsveç vatandaşı olduğunu ileri sürdüğü, davacının nüfus kayıtlarının incelenmesinde; Mardin ili, ... ilçesi ... köyü, ... cilt, ... hane ve ... sırada... ve ... oğlu, 26/09/... ... doğumlu olarak kayıtlı bulunduğu, nüfus kaydı düşünceler kısmında davacının 17/08/1994 tarihi itibari ile aynı zamanda İsveç devleti vatandaşı olduğunun belirtildiği, dosyada davacının yurtdışı nüfus kaydına yönelik bilgi ve belge bulunmadığı dava dilekçesi ekinde nüfus kayıt örneğinin sunulduğu anlaşılmaktadır.

"5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun "Çok vatandaşlık" başlıklı 44. maddesinde "Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır." hükmüne yer verilmiş, aynı Kanun'un 46. maddesine dayalı olarak çıkartılan Türk

Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 80. maddesinde aynı doğrultuda düzenleme yer almış, 83/1. maddesinde "Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür." düzenlemesine yer verilerek devamı fıkralarda çok vatandaşlığa ilişkin bildirimlerde nüfus müdürlüklerince yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar açıklanmıştır.

Hemen belirtilmelidir ki, Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te "çok vatandaşlık", bir kişinin Türk vatandaşlığından başka bir ya da birden fazla vatandaşlığa sahip olması olarak tanımlanmış, aynı Yönetmelik'in "Çok Vatandaşlığa sahip olan kişilerin tescili" başlıklı 51. maddesinde "Türk vatandaşlığını muhafaza kaydıyla yabancı devlet vatandaşlığına geçmesine veya izin almaksızın kazanmış olduğu yabancı devlet vatandaşlığının yanı sıra Türk vatandaşlığını korumasına izin verilen ya da iradesi dışında yabancı devlet vatandaşlığını kazanmış kişilerin bu durumları bildirim formuna dayanılarak diğer kişisel durum değişiklikleri alanına işlenir." hükmüne yer verilmiş, 52. maddesinde çok vatandaşlığa sahip olan kişilerin nüfus olaylarının tescilinde uyulacak usul ve esaslar belirtilmiştir." (Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 1.Hukuk Dairesi 2020/108 Esas- 2020/114 Karar sayılı , 2020/31 Esas- 2020/58 karar sayılı ilamları)

Davacının hem Türk, hem de İsveç vatandaşı olduğu davacının çok vatandaşlığa sahip olduğu çok vatandaşlık halinde kayıtların tutulmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 44. maddesi ilgili Yönetmelik'in 80. ve devamı maddeleri ile Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik 51. ve devamı maddeleri uyarınca eldeki dava dosyasının kayıtlardaki uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin olduğu, bu sebeple idari iş ve idareye verilmiş bir görev olduğu anlaşılmaktadır. 6100 sayılı HMK'nin 114/1-b ve 115. maddesi hükümleri uyarınca davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığı gereğince HMK'nin 115. maddesi gözetilerek yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Mardin 2. İdare Mahkemesi 24/01/2022 tarih ve E.2022/173, K.2022/64 sayılı kararı ile, hangi idari işlemin iptalinin istenildiği hususunun, işlemin tarih ve sayısının belirtilmesi, iptal istemine yer verilmesi ve bir örneğinin dilekçe ekine eklenmesi suretiyle açıkça ortaya konulması gerekirken, bu duruma uygun olmayan dilekçesinin, 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereğince reddine kesin olarak karar vermiştir.

5. Davacı vekili yenileme dilekçesi ile, müvekkilinin İsveç ülkesi, Vastmanland ili, ... ilçesi, ...Doğum evinde doğduğunu, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyet vatandaşı olduğunu, doğumdan sonra ailesinin Türkiye'ye gelip nüfus kaydını çıkarttığı sırada nüfus memurlarının yapmış olduğu hatadan dolayı, müvekkilinin doğum yerinin "... olarak yazıldığını, asıl doğum yerinin "... olduğunu, her iki ülkede doğum yerlerinin farklı olmasından dolayı resmi işlemlerde sorun yaşadığını, yapılan yanlışlığın düzeltilmesi istemiyle yaptığı başvurunun ... İlçe Nüfus Müdürlüğünün 14/12/2021 tarihli cevap yazısında, Mardin Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğünün E-73423895-100-19465 sayılı görüş yazısı ile idarece yapılacak bir işlem bulunmaması nedeniyle reddedildiğini belirterek, bu işlemin iptali ile nüfus kaydının düzeltilmesi talebinde bulunmuştur.

6. Mardin 2. İdare Mahkemesi 28/03/2022 tarih ve E.2022/559, K.2022/617 sayılı kararı ile, davacı tarafından, idari yargı mercilerinde bir işlemin ancak tarih ve sayısı belirtilerek veya 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında yapılan bir müracaatın ilgili idarece (30) gün içerisinde bir cevap verilmemek suretiyle zımnen reddedilmesi halinde söz konusu zımni ret işlemine karşı iptal davası açılabileceği hususu göz önünde bulundurularak hazırlanacak dava

dilekçesiyle, davanın yenilenmesi gerekirken, bu duruma uygun olmayan dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereğince reddine kesin olarak karar vermiştir.

7. Davacı vekili yenileme dilekçesi ile, ... İlçe Nüfus Müdürlüğünün 14/12/2021 tarih ve 19465 sayılı işleminin iptali talebinde bulunmuştur.

8. Mardin 2. İdare Mahkemesi 05/07/2022 tarih ve E.2022/878, K.2022/1457 sayılı kararı ile, davacı tarafından Mardin Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğünün 14/12/2021 tarih ve 19465 sayılı işleminin iptalinin istemiyle bakılan dava açılmışsa da, anılan işlemin bir örneğinin dava dilekçesi ekinde dosyaya ibraz edilmediği gibi, davalı idarece dosyaya sunulan bilgi ve belgelerden 14/12/2021 tarihinde tesis edilen bir idari işlemin bulunmadığı, bununla birlikte 13/12/2021 tarihinde işlem tesis edildiği, bu itibarla hangi idari işlemin iptalinin istenildiği noktasında belirsizlik içeren dava dilekçesinin, 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereğince reddine kesin olarak karar vermiştir.

9. Davacı vekili yenileme dilekçesi ile, aynı talepte bulunmuştur.

10. Mardin 2. İdare Mahkemesi 13/09/2022 tarih ve E.2022/1354, K.2022/1627 sayılı kararı ile, davacı tarafından, doğum yerinin "... olarak düzeltilmesi istemiyle yapılan başvuruya ilişkin Mardin Valiliği tarafından 13/12/2021 tarihinde E-73423895-100-19465 sayılı işlemin tesis edildiği hususu göz önünde bulundurularak, açıkça söz konusu işlemin iptali istemine yer verilmesi suretiyle hazırlanacak dava dilekçesiyle davanın yenilenmesi gerekirken bu duruma uygun olmayan dilekçesinin, 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereğince reddine kesin olarak karar vermiştir.

11. Davacı vekili yenileme dilekçesi ile, Mardin Valiliği İl Nüfus Müdürlüğü'nün 14/12/2021 tarih ve 19465 sayılı işlem ile ... İlçe Nüfus Müdürlüğüne yaptığı başvurunun anılan işleme yer verilmek suretiyle reddine ilişkin, ... İlçe Nüfus Müdürlüğü işleminin iptali talebinde bulunmuştur.

12. Mardin 2. İdare Mahkemesi 25/10/2023 tarih ve E.2022/1640, K.2023/1163 sayılı kararı ile, davacı vekili tarafından yapılan başvuru dilekçesinde yer verilen iddialar ve başvuru dilekçesi ekinde yer alan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmek suretiyle, ilgili yabancı ülkeden veya ilgili yabancı ülkede bulunan temsilciliklerden istenecek bilgi ve belgelere göre talep değerlendirilmek suretiyle işlem tesis edilmesi gerekirken, bu hususlara riayet edilmeksizin tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uygunluk görülmediği gerekçesiyle, dava konusu işlemin iptaline karar vermiş, bu karara karşı istinaf talebinde bulunulmuştur.

13. Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi 14/01/2025 tarih ve E.2023/2811, K.2025/50 sayılı kararı ile, mahkeme kararının kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağı hükme bağlanmış; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği; yine 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının, asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verilmiş olduğundan davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin (Asliye Hukuk Mahkemesi) görevli olduğu" sonucuna varılmaktadır. Çünkü; Türkiye'deki nüfus kaydının baştan itibaren yanlış yapıldığını ve aslında doğum yerinin ... olmadığını iddia etmektedir.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesinin 24/12/2018 tarih ve E:2018/648, K:2018/810 sayılı, 15/05/2023 tarih ve E:2022/634, K:2023/360 sayılı ve 19/06/2023 tarih ve E:2023/257, K:2023/417 sayılı ve kararları da bu yöndedir.

Ayrıca, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinin 1. fıkrasında, adli yargı merciinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine idari yargı yerine gelen davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan yargı merciinin davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuracağı ve elindeki davanın incelenmesini **Uyuşmazlık Mahkemesince** karar verilene kadar erteleneceği kurala bağlanmıştır.

Buna göre, davanın adli yargı yerince verilen görevsizlik kararı üzerine idari yargıda açıldığı gözönüne alındığında, dava konusu uyuşmazlıkla ilgili olarak idari yargının görevine girmediği sonucuna ulaşılmakta ise de; adli yargı yerince verilmiş kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunduğundan dolayı, davada, Kanun hükmü uyarınca gerekçeli bir karar ile görevli yargı merciinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması ve davanın incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesince karar verinceye kadar erteleyerek Uyuşmazlık Mahkemesi Kararından sonra (şayet adli yargının görevli olduğuna karar verilirse) görevsizlik kararı verilmesi gerekmektedir."

14. Mardin 2. İdare Mahkemesi 20/05/2025 tarih ve E.2025/342 sayılı kararı ile, 5490 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Kayıt düzeltilmesi" başlıklı 35. maddesinde; "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz...", hükmü, "Nüfus davaları" başlıklı 36. maddesinde; "(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur: a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairesinin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır. b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir. ..." hükmü bulunmaktadır.

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun "Çok vatandaşlık" başlıklı 44. maddesinde; "Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in "Çok vatandaşlığa ilişkin bildirimlerde nüfus müdürlüğünce yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar" başlıklı 83. maddesinde; "(1) Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür. (2) Bildirim üzerine nüfus müdürlüğünce, ilgili kişilerin nüfus kayıtlarında yer alan adı, soyadı, doğum tarihi ve cinsiyet bilgileri ile sahip oldukları diğer devlet vatandaşlığını gösteren belgelerde yer alan kimlik bilgileri karşılaştırılır. (3) Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve nüfus kaydına gerekli açıklama yapılır. Çok vatandaşlığa ait bildirim formuna diğer olaylar kütüğünden numara verilir ve dayanak belgeleri ile birlikte muhafaza edilir. (4) Kimlik bilgilerinin farklı olması halinde bu kişilerin talepleri reddedilir. (5) Yabancı devlet vatandaşlığının kazanılması sırasında yabancı ad ve soyadının

seçildiğini gösteren yetkili makamlarca verilmiş belge ibraz edilmesi halinde, çok vatandaşlık işlemi yapılan kişinin nüfus kaydına almış olduğu yabancı ad ve soyadı da işlenir. (6) Çok vatandaşlığa sahip olduğu halde bu yolda bildirimde bulunmayan Türk vatandaşlarının diğer devlet vatandaşlığı ile yapmış oldukları nüfus olayları, nüfus kayıtlarına işlenmez." düzenlemesine yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; hem Türk hem de İsveç vatandaşı olan davacı tarafından, İsveç ülkesinde bulunan ...Doğum Evinde doğmasına rağmen, Türkiye'de nüfus kaydı yapılırken memurun hatasından dolayı doğum yerinin ... olarak yazıldığı, ancak asıl doğum yerinin "... olduğundan bahisle söz konusu kayıttan düzeltilmesi istemiyle açılan nüfus (doğum yeri düzeltilmesi) davasında, ... Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/10/2020 tarih ve E:2019/435, K:2020/354 sayılı kararı ile idari yargının konusuna giren davanın adliye mahkemelerinde açılmayacağı gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verildiği, anılan kararın istinaf incelenmesinden geçerek kesinleşmesi üzerine bu defa, davacı vekili tarafından, davacının doğum yerinin ise "... olarak düzeltilmesi istemiyle davalı idareye başvuru yapıldığı, başvurunun reddi üzerine de bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağı hükme bağlanmıştır; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilmeyeceği; yine 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının, asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verilmiş olduğundan davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin (Asliye Hukuk Mahkemesi) görevli olduğu" sonucuna varılmaktadır. Çünkü; Türkiye'deki nüfus kaydının baştan itibaren yanlış yapıldığını ve aslında doğum yerinin ... olmadığını iddia etmektedir.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesinin 24/12/2018 tarih ve E:2018/648, K:2018/810 sayılı, 15/05/2023 tarih ve E:2022/634, K:2023/360 sayılı ve 19/06/2023 tarih ve E:2023/257, K:2023/417 sayılı ve kararları da bu yöndedir..."

15. Mardin 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyasının onaylı sureti ve adli yargı dava dosyasına ilişkin bir kısım bilgi ve belgeler Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

16. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "2. İspat araçları a. Genel olarak" başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Doğum ve ölüm, nüfus sicilineki kayıtlarla ispat olunur.

Nüfus siciline bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, gerçek durum her türlü kanıtla ispat edilebilir."

17. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin (1). fıkrasının (y) bendi şöyledir:

"(1) Bu Kanunda geçen;

...

(y) Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlât edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarda değişiklik meydana getiren olayı,

...

ifade eder."

18. 5490 sayılı Kanun'un "Tescil mecburiyeti" başlıklı 11. maddesinin (1). fıkrası şöyledir:

"(1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan her kişi yurt içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında dış temsilciliğe müracaatla kendisini nüfus kütüklerine yazdırmaya ve kimlik kartı almaya mecburdur. Ergin olmayanların nüfus olaylarını yazdırıp kimlik kartlarını almaya veli, vasi veya kayyımları, bunların bulunmaması halinde, çocukları yanlarında bulunduranlar ile 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun yetkili kıldığı kuruluş yetkilileri görevlidirler."

19. 5490 sayılı Kanun'un "Doğum" üst **başlıklı** ve "Bildirim yükümlülüğü ve süresi" başlıklı 15. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/10/2017-7039/5 md.)

(1) Sağ olarak dünyaya gelen her çocuğun, doğumdan itibaren Türkiye'de otuz gün içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında ise altmış gün içinde dış temsilciliğe bildirilmesi zorunludur. Doğum bildirimleri, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.

(2) Sağlık kuruluşları ve sağlık kuruluşları dışında sağlık personeli nezaretinde gerçekleşen doğumlar, ilgili sağlık birimince bulunulan yer nüfus müdürlüğüne beş iş günü içinde bildirilir. Bildirimde, doğumun sağlık kuruluşunda veya sağlık personeli nezaretinde olduğunu ispatlayan rapor veya resmi belge ve doğum tescil isteğini belirten form dilekçe yer alır.

(3) Sağlık personeli nezaretinde gerçekleşmeyen doğum bildirimi; gebelik sırasında anneyi takip eden tabip ya da sağlık mesleği mensubunca düzenlenecek rapor veya belge ile yapılır.

(4) Sağlık personelinin takibi dışında doğan çocukların doğum bildirimi nüfus müdürlüklerine sözlü beyanla yapılır. Her sözlü beyanda mülki idare amirinin emri ile aile hekimlerince beyanların doğruluğunun araştırılması zorunludur.

(5) Doğum bildirimi; veli, vasi, kayyım, bunların bulunmaması hâlinde çocuğun büyük ana, büyük baba veya ergin kardeşleri ya da çocuğu yanında bulunduranlar tarafından yapılır. Çocuğa konulan ad, üç adı geçmemek üzere ve kısaltma yapılmadan yazılır. Doğum ve gebelik raporu ile doğumun bildirilmesi ve doğum tutanağının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(6) Yurt dışındaki doğum bildirimleri, yabancı makamlardan alınmış resmî belge veya raporun dış temsilciliğe verilmesi ile yapılır. Doğum bildiriminin dış temsilciliğe bizzat yapılamaması hâlinde, yabancı makamlardan alınmış resmî belge veya rapor ile çocuğa konulan adın belirtildiği dilekçe, ana ve babanın kimlik bilgilerini gösteren belgelerle birlikte dış temsilciliğe gönderilmesi suretiyle de yapılabilir.

(7) Ölü doğan çocuklar aile kütüğüne yazılmaz. Bir doğumda birden fazla çocuk doğması hâlinde bunlar, doğuş sırasıyla yazılır"

20. 5490 sayılı Kanun'un "Kayıt düzeltilmesi" başlıklı 35. maddesinin (1). fıkrası şöyledir:

"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir."

21. 5490 sayılı Kanun'un "Nüfus davaları" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasının ilgili (a) bendi şöyledir:

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır."

22. 5490 sayılı Kanun'un "Maddî hatalar" başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır."

23. Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin *"Kayıt Düzeltme Davalarında Yetki ve Temsil"* ana başlıklı, *"Dava açma yetkisi"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"(1) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî kurumun göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır.

(2) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin nüfus kaydında düzeltme yapılması hâkimden istenebilir.

(3) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(4) Babalık veya babalığın tespiti davası adı altında açılan davalar sonucunda alınan kararlar, hukuki niteliği itibari ile değerlendirilmesinin ardından aile kütüklerine tescil edilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

24. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/07/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince dava dosyası, anılan Kanun'un 19. maddesinde belirtilen yöntemin aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de; dava konusuna ilişkin bilgi ve belgeler ile adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren bir örneğinin dosyada bulunduğu, bu nedenle adli yargı dosyasının istenilmediği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

25. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

26. Dava, davacının nüfus kaydına hatalı olarak yazıldığı ileri sürülen doğum yerinin düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

27. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının İsveç ülkesi, Vastmanland ili, ... ilçesi, ...Doğum Evinde doğduğu, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğu, doğumdan sonra ailesinin Türkiye'ye gelip nüfus kaydını çıkarttığı sırada nüfus memurlarının yapmış olduğu hatadan dolayı doğum yerinin "... olarak yazıldığı, asıl doğum yerinin "... olduğu, her iki ülkede doğum yerlerinin farklı olmasından dolayı resmi işlemlerde sorun yaşadığı ileri sürülerek, "... olarak yazılan doğum yerinin "... olarak düzeltilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

28. 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhlerin konulamayacağı; 36. maddesinde, ilgililerin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahip oldukları; 38. maddesinde ise, nüfus kayıtlarındaki maddi hataların ancak dayanak belgesinde bulunduğu halde kütüklere hatalı veya eksik olarak tescil edilen, hiç yazılmayan veya mükerrer kayıtlarla ilgili olanların nüfus idaresince düzeltilmesinin veya tamamlanmasının mümkün olduğu hükme bağlanmıştır.

29. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşıldığı üzere; nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler idari kararlarla yapılmaktadır. Adli yargının görev alanına giren maddi hata dışındaki davaların ise nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir. Davacının ileri sürdüğü talebe göre; davanın, doğum yerinin düzeltilmesi talebine ilişkin olduğu ve maddi hata kapsamında bulunmadığı, bu durumun davacının nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasını gerektirdiği gözetildiğinde, uyuşmazlığın Türk Medeni Kanunu ve Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Mardin 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile ... Asliye Hukuk Mahkemesinin 15/09/2020 tarih ve E.2019/435, K.2020/354 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Mardin 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile ... Asliye Hukuk Mahkemesinin 15/09/2020 tarih ve E.2019/435, K.2020/354 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/07/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Rıdvan
GÜLEÇ

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

